

ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

У всі часи економісти різних напрямів визнавали, що праця є одним із найважливіших чинників економічного розвитку. Продуктивність праці досліджується як в Україні, так і за кордоном від зародження економічної думки донині. В економічній літературі існує багато поглядів на визначення продуктивності праці, що робить це поняття досить суперечливим.

Через різне тлумачення терміну "продуктивність праці" виникають розбіжності в методичних підходах до її вимірювання на різних економічних рівнях. Існує багато показників оцінки продуктивності праці, головні з яких — це обсяг виробництва та трудомісткість. Найчастіше використовується вартісний метод, адже він дозволяє порівнювати різні продукти за витратами на їхнє виробництво.

Оскільки значення продуктивності праці для економіки підприємства є вагомим, виникає потреба в економіко-математичному аналізі цього показника з метою виявлення резервів для збільшення обсягів виробництва за рахунок підвищення продуктивності, раціонального використання ресурсів та часу.

ПАТ «Кривбасзалізрудком» належить до гірничодобувних підприємств і є найбільшим підприємством з підземного видобутку залізної руди в Україні. Його частка на внутрішньому ринку руди становить 40%. Основна продукція — агломераційна та доменна руда з вмістом заліза 51–61% та 46–49% відповідно.

Аналіз кадрового забезпечення показує зменшення кількості працівників при незмінній структурі персоналу — частка робітників серед виробничого персоналу стабільно становить 75%.

На продуктивність праці впливає багато чинників, як зовнішніх, так і внутрішніх. Вони поділяються на такі групи: удосконалення засобів праці, управління і організація виробництва, зміни обсягу та структури виробництва, економічні та соціальні фактори. Найбільший вплив має зміна обсягів виробництва — лінійна залежність становить 86%, далі йде середня заробітна плата — 68%.

Після факторного аналізу підприємство розробило заходи для підвищення продуктивності. Найкращим варіантом для ПАТ «Кривбасзалізрудком» стали матеріальні стимули для працівників шахт: за кожен 1% зростання продуктивності нараховували 3% премії. Це дало змогу за зростання продуктивності на 2,65% за умов стабільного виробництва і зменшення кількості працівників підвищити чистий прибуток на 10,39%. Оплата праці одного працівника складає 7,96% від заробітної плати. Наслідки запропонованого методу — досягнення планового обсягу виробництва, покращення матеріального стану працівників, зміцнення іміджу підприємства та збільшення чистого прибутку.